A. Cihat KÜRKÇÜOĞLU

Peygamberler Şehri
ŞANLIURFA
The City Of Prophets
1995

Şanlıurfa Valiliği Kültür Yayınları
Şanlıurfa Governorship Culture Published

A. Cihat KÜRKÇÜOĞLU

1693

Peygamberler Şehri

ŞANLIURFA

The City Of Prophets

1995

Şanlıurfa Valiliği Kültür Yayınları

Şanlıurfa Governorship Culture Published

BİRİNCİ BASIM
TEMMUZ 1995

FIRST PRINT
JULY 1995

ISBN : 975-7565-47-4

Fotoğraflar ve Sayfa Düzeni:
Photos and page - setting:
A. Cihat Kürkçüoğlu

Kapak Fotoğrafı:
Cover Photograph:
Rızvaniye Camii

Dizgi - Typesetting:
Özdal Ofset
Tel : 0 (414) 313 29 34
ŞANLIURFA

Baskı - Printed by:
Ajans-Türk A.Ş.
Tel: 0 (312) 278 08 24
ANKARA

ÖNSÖZ

Yapılan arkeolojik kazılardan, tarihi geçmişinin M.Ö. 8 bin yılına kadar uzandığı anlaşılan Şanlıurfa, adeta insanlık tarihi ile kendini aksettirmiş bir ilimizdir. Şanlıurfa'nın bu kadar eski bir tarihe sahip olması büyük bir kültür birikimin meydana gelmesine neden olmuştur. Dünyanın en eski yerleşim merkezlerinden olan MÜZE ŞEHİR görünümündeki Şanlıurfa ve çevresi M.Ö. Mezopotamya medeniyetlerine, M. S.'da çeşitli medeniyetler yanında Eyyûbi, Selçuklu ve Osmanlı gibi İslam medeniyetlerine beşiklik etmiştir.

İl merkezindeki kentsel sit alanı içersinde yer alan çok sayıdaki tarihi mimari eser ve il sınırları içersindeki dünyaca ünlü Harran, Soğmatar ve Şuayb Şehri gibi ören yerleri bu zengin medeniyetler birikiminin günümüze kadar gelebilmiş uzantılarının bazı örnekleridir.

Şanlıurfa, tarihte birçok peygamberlerin yaşadığı kent olarak da bilinmekte ve bu yönü ile de "PEYGAMBERLER ŞEHRİ" adıyla dünya çapında tanınmaktadır. İbrahim Peygamber'in İlimizde doğduğu bilinmektedir. O'nun Nemrut'la olan mücadalesi ve ateşe atılması olayı il merkezindeki Kale ve Balıklıgöl civarında cereyan etmiştir. Hz. Eyyub Peygamber il merkezinde halen ziyaret edilmekte olan bir mağarada çile çekmiştir. Eyyub peygamber' in ve Elyasa' Peygamber'in kabirleri Viranşehir ilçemiz yakınlarındaki Eyyub Nebi Köyü'nde bulunmaktadır. Çeşitli kaynaklardan anladığımız kadarıyla bir görüşe göre sekiz, diğer bir görüşe göre 21peygamber Şanlıurfa civarında yaşamıştır.

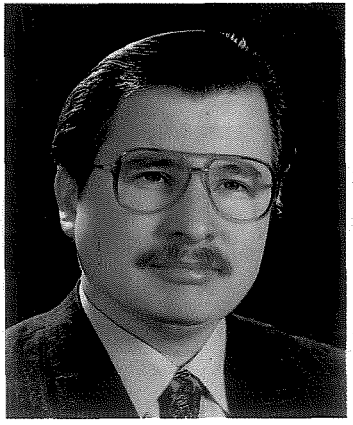

Bütün bunlardan Şanlıurfa'nın zengin bir kültür birikimine, dini ve arkeolojik turizm potansiyeline sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Şanlıurfa'nın tarihi ve turistik değerlerini tanıtmak maksadıyla Valiliğimizce bastırılan bu kitabı hazırlayan Harran Üniversitesi Öğretim Görevlisi A. Cihat Kürkçüoğlu'na teşekkür ederim.

T. Ziyaeddin AKBULUT
Şanlıurfa Valisi

PREFACE

Archeological excavations show that the history of Şanlıurfa goes back to 8000 B. C. such a long historical background gives a very rich accumulation of cultural values to Şanlıurfa. The city, which is one of the oldest settlement sites in the world, and the other historical sites around seem as an open air museum today.

Şanlıurfa and environs had been homeland to the Mezopotamian civilizations in B. C. and various Islamic civilizations like Eyyubis ,Seljuks and Ottomans in A.D. The historical buildings in the city center,and Harran,Soğmatar and Şuayb City around Şanlıurfa are very famous remains from the ancient civilizations of the region.

Şanlıurfa is known as "THE PROPHETS' CITY" in the world.Because many prophets have lived in Şanlıurfa.The birhplace (the cave) of prophet Abraham is in Şanlıurfa.Also the legend about Abraham and the Biblical King Nimrod has taken place around the city castle and the Fishy Pool (Balıklı Göl). Prophet Hiob has suffered greatly in a cave near the city center that has many visitors today. The graves of prophets Hiob and Elijah are in Eyyub Nebi Village near Viranşehir town. Some sources say 8 prophets and some other sources say 21 prophets havelived around Şanlıurfa.

All these brief knowledge show us that Şanlıurfa has a very rich cultural and archeological accumulation and the potential of religious tourism

I express here my gratitude to Mr. A. Cihat Kürkçüoğlu an instructor of Harran University, who prepare this book that is published by our governorship in order to present the historical, cultural and touristic values of Şanlıurfa.

T. Ziyaeddin AKBULUT
Governor of Şanlıurfa

V. KÜTÜPHANESİ
Kayıt No.
1693

TARİHÇE

Yüzeysel araştırmalar ve arkeolojik kazılardan elde edilen buluntulardan Şanlıurfa bölgesi tarihinin Yontmataş Devrine kadar uzandığı tesbit olunmuştur. Tarih boyunca çeşitli uygarlıklara sahne olan Şanlıurfa'ya Araplar Urhai, El-Ruha, El-Reha; Selevkoslar Edessa adını vermişlerdir.

M.Ö. II. bin Hitit vesikalarında geçen Ruhua veya Ru'ua'nın bugünkü Urfa olduğu söylenmektedir.

Hz. İbrahim, Hz. Eyyub, Hz. Şuayb (A.S)'ın Şanlıurfa'da yaşamış olmaları, kente Peygamberler şehri adının verilmesine neden olmuştur.

Hz. İBRAHİM (a.s.)

Rüyasında hükümdarlığının elinden gittiğini gören Kral Nemrut'un bu rüyası kâhinler tarafından: "...Bu yıl bir çocuk doğacak, senin putperest dinini ortadan kaldıracak ve Krallığına son verecek" şeklinde yorumlanır. Bunun üzerine Nemrut o yıl doğan ve doğacak olan bütün çocukları öldürtmeye karar verir. Hz. İbrahim'e hamile olan Nuna, hamileliğini herkesten gizleyerek o yıl Hz. İbrahim'i bir mağarada gizlice doğurur. Hz. İbrahim bu mağarada 7 yaşına kadar herkesten gizlice yaşadı. 7 yaşından sonra mağaradan çıkarılıp baba evine getirilen İbrahim büyüyünce Nemrut ve halkının taptığı putlarla mücadale etmeye, onları kırıp parçalamaya başladı. Gerçek tanrının putlar değil, bütün kâinatı yaratan tek Allah olduğunu anlatmaya çalıştı.

Bunun üzerine Nemrut, Hz. İbrahim'i yakalatarak Urfa kalesinin bulunduğu tepeden ateşe attırdı. O anda Allah tarafından ateşe **"Ey ateş İbrahim'e karşı serin ve selamet ol"** emri verildi. Ateş su, odunlar balık oldu. Hz. İbrahim salimen bir gül bahçesinin içerisine düştü.

Onun düştüğü Halil-ür Rahman ve Aynzeliha gölleri ile içerisindeki kutsal balıklar bugün dünyanın her tarafından gelen insanlarca ziyaret edilmektedir.

Hz. EYYUB (a.s.)

Allah, Şanlıurfa'da yaşayan Eyyub Peygamberi imtihan etmek için önce malını ve çocuklarını elinden aldı ve daha sonra kendisine ağır bir hastalık verdi. Hasta yattığı mağarada bütün vücuduna kurt düşen Eyyub (a.s.) bütün bunlara rağmen Allah'a ibadetten geri kalmayarak sabır ve şükür gösterdi. Cenab-ı Hak kendisinin bu şükrüne karşılık sıhhatini ve malını geri verdi. Hz. Eyyub bu sebepten sabır örneği kabul edilir. Hastalık çektiği mağara, Eyyub Peygamber Makamı olarak ziyaret edilmektedir.

Hz. İSA ve URFA

Şanlıurfa'da hüküm süren Osroane Krallığı dönemi (M.Ö.132 - M.S. 250) Hıristiyanlık açısından büyük önem taşımaktadır. O çağın Osroane Kralı Abgar Ukomo'nun (Kara Abgar) dünyada Hıristiyanlığı resmi din olarak kabul eden ilk krallardan olduğu, Hz. İsa ile mektuplaştığı ve Hz. İsa'yı dinini yaymak üzere Urfa'ya davet ettiği bilinmektedir. Bu davet üzerine Hz. İsa yüzünü sildiği mendille çıkan mucizevi resmini ve Urfa'yı kutsadığına dair bir mektubunu Abgar Ukomo'ya göndermiştir. Bu nedenle Urfa'ya Hıristiyanlarca bugün bile "kutsanmış şehir" anlamına gelen "Blessed City" denilmektedir. Hıristiyanlık aleminde kutsal sayılan bu mendilin uzun süre Urfa'yı düşmanlardan koruduğuna inanılmış. M.S. 944 yılında Bizans İmparatorunun Doğudaki kuvvetlerinin komutanı Ioannes Kurkuas Urfa üzerine yürüyerek Hz. isa'nın bu mucizevi resmini almayı başarmış ve onu büyük bir törenle İstanbul'a götürmüştür.

HISTORY

From the finds of surface digs and archeological excavations the history of the Şanlıurfa area reaches back to the paleolithic Age. During the course of history Şanlıurfa the scene of various civilizations has been called by the Arabs, Urhai, El-Ruha and Al-Reha and edessa by the Selvkos.

In Hittite documents of the 2nd millenium B. C. today's Şanlıurfa was called Uras and Assyrian documents called it Ruhua or Ru'ua.

Şanlıurfa is called the City of the Prophets as Abraham, hiob and Jethro were said to have lived there.

ABRAHAM

Nimrod dreamed that he would lose his kingdom. Priests interpreting this dream told him it meant a child would be born that year who would put an end to idolatry and abolish the kingdom; whereu-pon Nimrod ordered all chilldren bron in that year to be put to death, and also the children who were stili in their mother's wombs. Nuna at that time was carrying Abraham but she kept her pregnancy secret and gave birty in a hidden cave, where Abraham lived until he was seven years old, at which time he came down to his father's house. When he was grown he determined to wage battle against Nimrod and the idolatry of the people. He brought the message that there was only one God, and that the idols were not to be worshipped.

Nimrod commanded that Abraham betaken, and from the hill where the Urfa citadel, now stads had him hurled by catapult into a bonfire. Then God spoke, saying, "Oh fire, be cool and nurturing for Abraham." And the fire became water, the burning logs fish, so that Abraham fell unharmed into a pleasant rose garden.

People from all over the world, now come to visit the two lakes at this spot, Halil-ür Rahman and Aynzeliha, inwhich swim sacred fish.

HIOB

Hiob, the prophet, who was tested by God first by having all his wealth and children taken, then by having a serious illness also is believed to have lived in Şanlıurfa. Hiob's body was full of worms and he lived in a cave. In spite of all this he did not neglect to worship God and showed patience and thankfulnes. The lord repaid Hiob for his praise and gave him back his health and wealth. For this reason Hiob is accepted as an example of patience. The cave where Hiob Stayed while hi was sick can be visited.

THE HOLY JESUS AND ŞANLIURFA

Abgar Ukoma, one of the rulers of the Kingdom named Osrhoene which existed in the region of Şanlıurfa between 132 B. C. and 242 A.D. is one of the first kings in ancient Near East who converted to christianity.

Abgar Ukoma made known that he accepted christianity as formalstate religion by sending a message to Jesus. Following this tradition he invited him to Edessa (Orhay) to preach. Jesus couldn't come to Şanlıurfa, but he sent a handkerchief on which was visible a miraculous picture of his face. He sent also a letter ih which he blessed the city of Edessa. The blessing of the city by Jesus is important for the world of christianity. Since those days Şanlıurfa is called the "Blessed City".

HZ. İBRAHİM (a.s.)'in DOĞDUĞU MAĞARA VE MEVLİD-İ HALİL CAMİİ

İbrahim Peygamber'in doğduğu mağara, Halil-ür Rahman ve Aynzelihe göllerinin 100 m. doğusunda yer alan Mevlid-i Halil cami avlusu icersindedir. Hz. İbrahim bu mağarada yedi yaşına kadar kalmıştır. Mağaranın içerisinde bulunan şifalı suyun bir çok hastalığı iyileştirdiğine inanılmaktadır.

Bu mağaranın yanına Osmanlı döneminde Hz. İbrahimin hatırasına Mevlid-i Halil adı verilen küçük bir cami yapılmıştır. İbrahim Peygamberin makamını ziyaret etmeye gelen binlerce kişiye bu cami küçük gelmeye başlayınca bunun yanına 1986 yılında çifte minareli büyük bir cami inşa edilmiştir.

THE CAVE OF ABRAHAM'S BIRTH AND THE MEVLİD-İ HALİL MOSQUE

The cave of Abraham's birth is just 100 meters east of the two lakes, enclosing the courtyard of the Mevlid-i Halil Mosque. In this cave Abraham stayed until he was seven years of age. A spring wells up here with water thought to be helpful in curing a number of diseases.

During the Ottoman period a small mosque was built beside this cave in memory of the prophet Abraham. It was given the name Mevlid-i Halil, because it is so small, it began to prove inadequate to the thousands of visitors, so that in 1986 a larger mosque was erected beside it

İbrahim Peygamberin doğduğu mağara ve şifalı su
The healling waters and the cave where prophet Abraham was born

Mevlid-i Halil Camii minaresi ve geride Hasan Padişah Camii
Mevlid-i Halil Mosque and the Hasan Padishah Mosque in the background.

AYNEZELİHA VE HALİL-ÜR RAHMAN GÖLLERİ

Hz. İbrahim'in ateşe düştüğü yerde oluşan bu iki göl şehir merkezinin güney batısında yer almaktadır. Hz. İbrahim'in düştüğü yer Halil-ür Rahman gölüdür. Rivayete göre Nemrut'un kızı Zeliha da İbrahim'e inandığından kendisini onun peşinden ateşe atmış ve düştüğü yerde Aynzelihe gölü oluşmuştur. Bu göller içerisindeki balıklar kutsal kabul edilerek yenilmemekte ve korunmaktadır. Dünyanın her tarafından gelen insanlar tarafından ziyaret edilmektedir.

Halil-ür Rahman Camii ve Şanlıurfa Kalesi
Halil-ür Rahman Mosque and the Şanlıurfa Castle

LAKES OF AYNZELİHA AND HALİL-UR RAHMAN

These two Lakes to the soutwest of the city known as the spot where Abraham fell into the fire. The spot is known as Halil-ür Rahman lake where Abraham fell into the fire.

According legend that Nimrod's daughter Zeliha believing in the new creed of Abraham, cast herself after him into the fire. The spotwhere she fell is now lake Aynzeliha.

The fishes in both lakes are considered sacred by the people and no edible and protected. These places in Şanlıurfa have been viziting by visitors from all over the world.

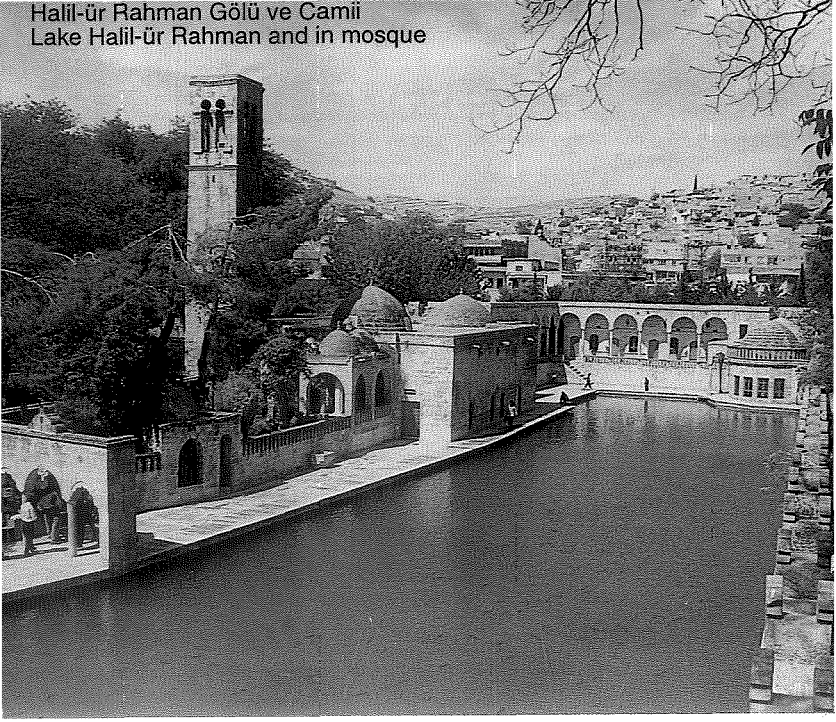
Halil-ür Rahman Gölü ve Camii
Lake Halil-ür Rahman and in mosque

HALİL-ÜR RAHMAN CAMİİ

Halil-ür Rahman gölünün güney batı köşesinde yer alan bu cami, medrese, mezarlık ve Hz. İbrahim'in ateşe atıldığında düştüğü makamdan maydana gelmiş bir külliye halindedir.

Caminin güneydoğu köşesine bitişik kare gövdeli kesme taş minarenin batı cephesindeki kitabede, Eyyübilerden Melik Eşref Muzafferiddin Musa'nın emriyle 1211 yılında yaptırıldığı yazılıdır.

Halk arasında Döşeme Camii veya Makam Camii olarak da adlandırılan Halil-ür Rahman Camii şehirdeki en eski camilerdendir.

HALİL-UR RAHMAN MOSQUE

Stiuated at the southwestern corner of the lake bearing the same name, this mosque is a complex including a madrashah, cemetery and the place where Abraham fell when cast into the fire.

An inscription panel, on the square minaret at the southeast corner, tells us that the mosque was built in 1211 at the command of Melik Eşref Muzaffereddin of Eyyübis.

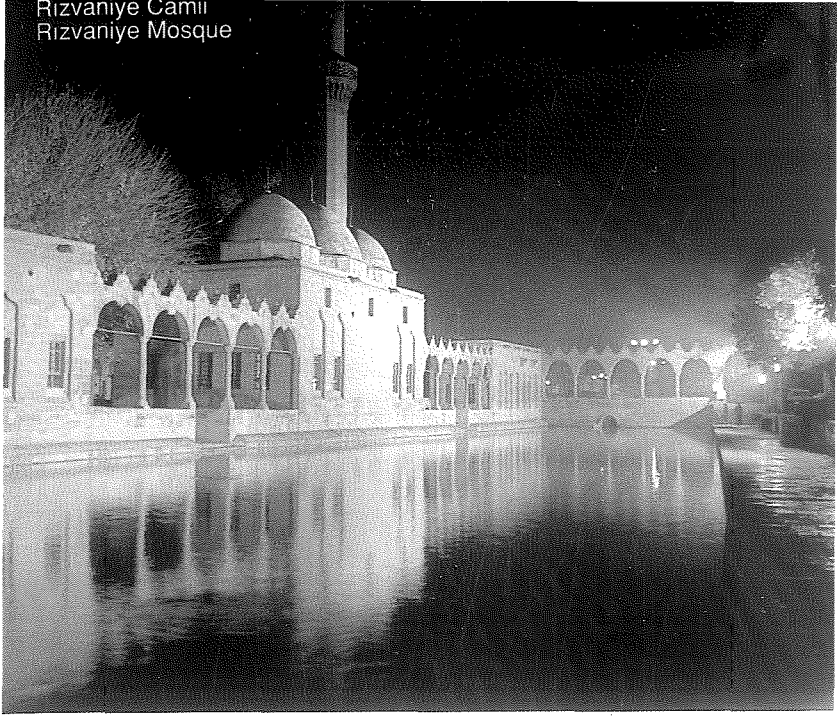
Rızvaniye Camii
Rizvaniye Mosque

RIZVANİYE CAMİİ

Halil-ür Rahman Gölünün kuzey kenarı boyunca yer alan bu cami, Osmanlıların Rakka Valisi Rızvan Ahmet Paşa tarafından 1716 yılında yaptırılmıştır. Cami avlusunun üç tarafı, medrese odaları ile çevrilmiştir.

Rızvaniye Camii, mihrap duvarı boyunca sıralanmış üç kubbesiyle dikdörtgen bir plana sahiptir. Üç gözlü olan son cemaat yerinin üzeri üç kubbe ile örtülü olup doğu ve batıdaki kubbeler yanlara doğru yarım kubbelerle genişletilmiştir.

Caminin inşa tarihinden kalma ahşap kapısı zengin bitkisel süslemelidir.

RIZVAYİNE MOSQUE

This mosque, along the northern shore of Lake Halil-ür Rahman, was built in 1716 by the Ottoman Governor to Rakka, Rızvan Ahmet Pasha. Three sides of the courtyard are defined by the rooms of a madrashah (theological college).

This mosque too has a rectangular plan, and is covered by three domes ranged along the wall containing the mihrap or niche showing the direction of Mecca. The place of congregation, in there sections, is covered by there domes flanked on the east and west by half domes.

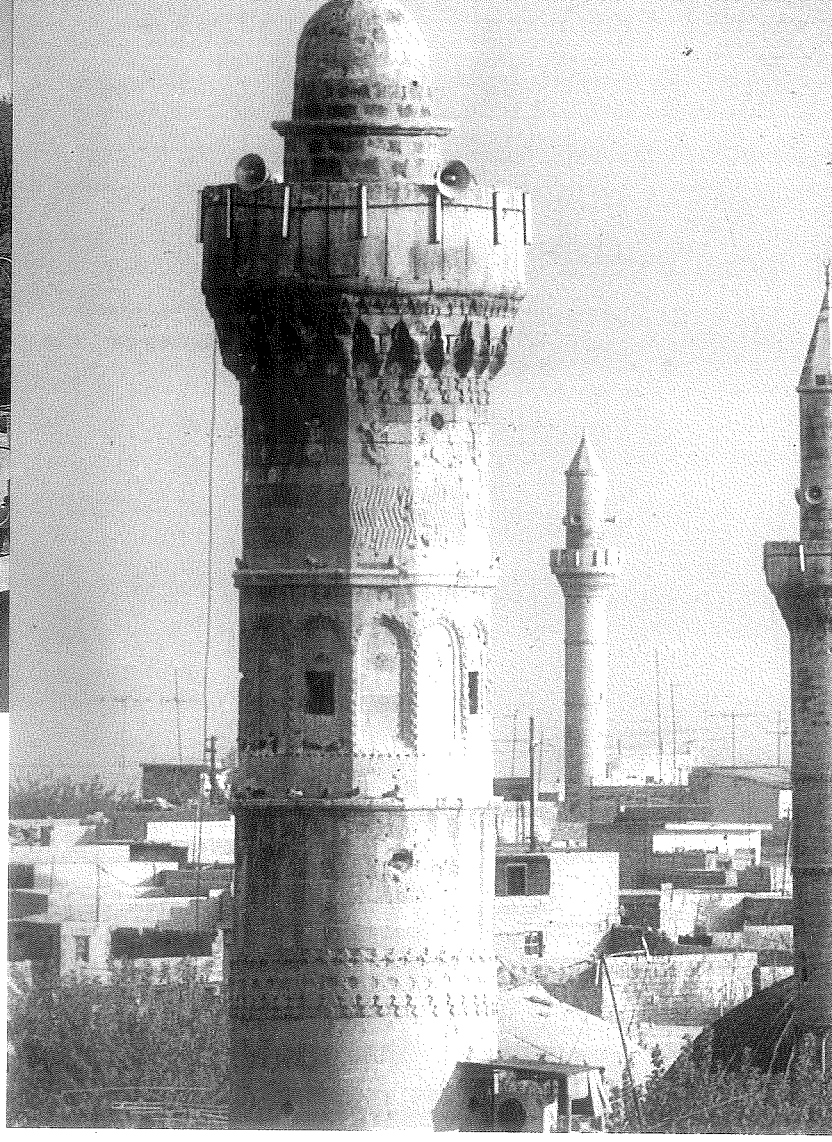

Şanlıurfa'dan Minareler
Minarets of Şanlıurfa

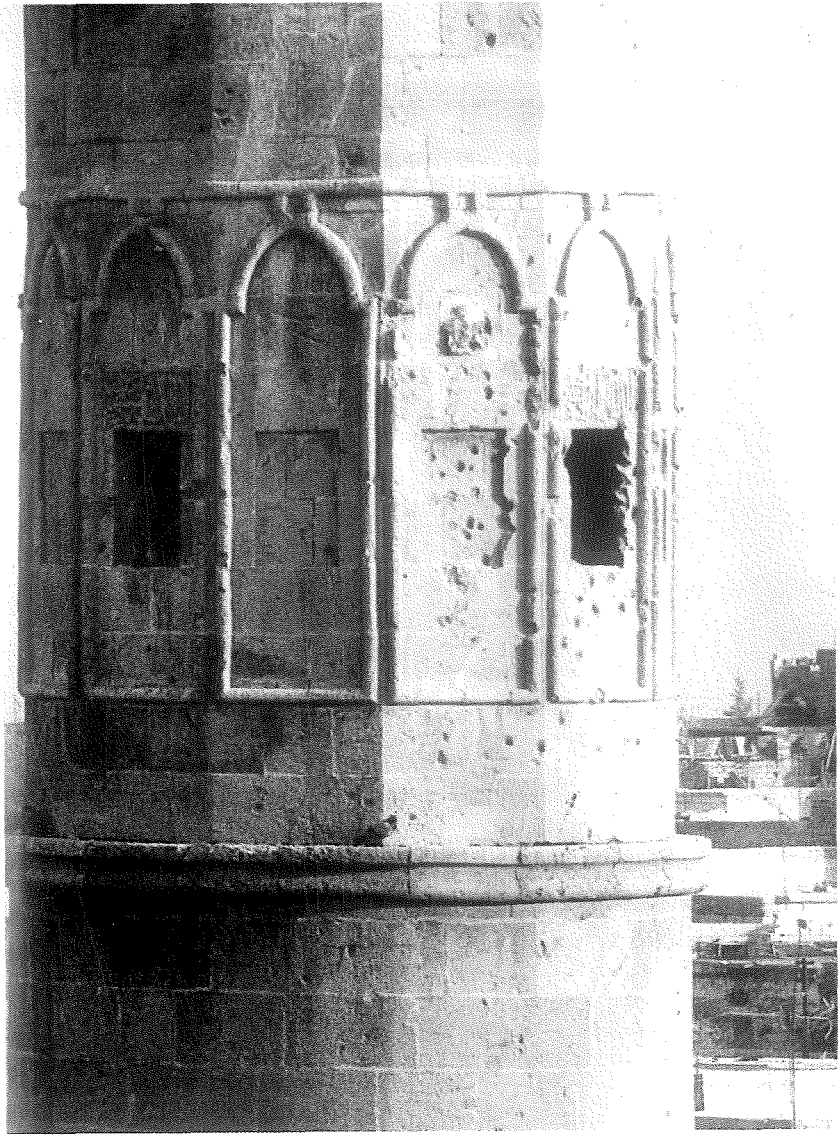

ULU CAMİ:

Şanlıurfa merkezindeki camilerin en eskilerinden olan Ulu Cami, M.S. 457 yıllarında inşa edilen Kızıl Kilise'nin yerine 1170-1175 yıllarında Nurettin Zengi tarafından yaptırılmıştır. Kızıl Kilisenin sekizgen çan kulesi bugün minare olarak kullanılmaktadır.

ULU CAMİ (Great Mosque)

One of the oldest mosques in the city is Ulu Cami. Originally built as Kızıl Kilise(Red Church) in 457 AD, Nurettin Zengi had a mosque built in its place in 1170-1175. The octagonal bell tower of the church is now used as a minaret.

Ulu Cami iç görünüm
Interior of the Grand Mosque

HASAN PADİŞAH CAMİİ

Eş değerde çok kubbeli camiler grubuna giren Hasa
Padişah Camii 15. yüzyılın ikinci yarısında Akkoyunlu De
leti sultanı Uzun Hasan tarafından Toktemur mescidinin b
tısına bitişik olarak yapılmıştır.

HASAN PADISHAH MOSQUE

This mosque is of the type having several equal-size
domes. It was built in the latter 15th century by Sultan Uzu
(Tall) Hasan of the White Sheep Turks, to stand adjace
and west of the Toktemur Masjit.

1693

Hasan Padişah Cami minaresi
The minaret of Hasan Padishah Mosque

Firfirli Cami içten görünüm - The interior of Firfirli Mosque

Selahattin Eyyübi Cami - Selahattin Eyyübi Mosque

Ellisekiz Meydanı Kilisesi (Reji) - The Ellisekiz Square Church

HANLAR

Urfa'da Osmanlı döneminden kalma çok sayıdaki hanın en güzel örnekleri Gümrük Hanı, Hacı Kâmil Hanı, Mençek Hanı, Topçu Hanı, Bican Ağa Hanı, Millet Hanı ve Barutçu Hanlarıdır.

HANS (CARAVANSERAIS)

Of the many Ottoman caravanserais (Inn) in Urfa, the best are the Gümrük Han (Customshouse Caravanserai), the Hacı Kâmil Han, the Mençek Han, the Topçu Han, the Bican Ağa Han, the Millet Han and the Barutçu Han.

Mençek Hanı
Mençek Inn

Gümrük Hanı-Customs Inn

Barutçu Hanı
Barutçu Inn

Yorgancı Sokak
Yorgancı Street

GELENEKSI URFA EVLERİ

Birer saray gü liğindeki Urfa evl nin biçimlenleri ikliminin, kalker t nın, İslami, inanı rın, birleşik aile ha tının, yaşamı tamamını evinde çiren kadına onun kılmayacağı geniş ferah bir ortam ya ma düşüncesinin sosyal gelenekl büyük ölçüde et vardır.

İslâm inanc topluma getirdiği mahremiyetinin ge ği olarak Urfa ev haremlik ve selam olmak üzere iki lümlü inşa edilmiş dir. Ev halkının ot duğu harem bölümü kadın misa lere, selamlık bölü ise erkek misafirl tahsis edilmiştir.

At Pazarı Sokak
At Pazarı Street

TRADITIOAL URFA HOUSES

These homes are palatial, and in their design reflect many influences and considerations. Tehere is the climate, the use of calcareous stone, Islamic beliefs, a close-knit family life,and perhaps above all the fact that a woman's whole life was spent at home which therefore had to be spacious and eminently livable.

The Islamic concept of privacy means that homes are constructed in two sections, one caled the *selamlık* for male visitors and the other caled the *haremlik* for female visitors. It is in the latter section that the household lives.

Akyüzler Evi
Akyüzler House

Devlet Güzel Sanatlar Galerisi - State Gallery of Fine A

Abdülkadir Hakkari Evi
Abdülkadir Hakkari House

Şanlıurfa Valiliği Konuk Evi-The Governoship of Şanlıurf a Guest House

Halil Hafız Kürkçüoğlu Evi - Halil Hafız Kürkçüoğlu House

ŞURKAV Kültür Merkezi - ŞURKAV Culture Center

Vasfi Gerger Evi - Vasfi Gerger House

Urfa Evinde Taş Süsleme - Example of Şanlıurfa Stone-Carving

Yol Gösteren Çeşmesi
The Roadmark Fountain

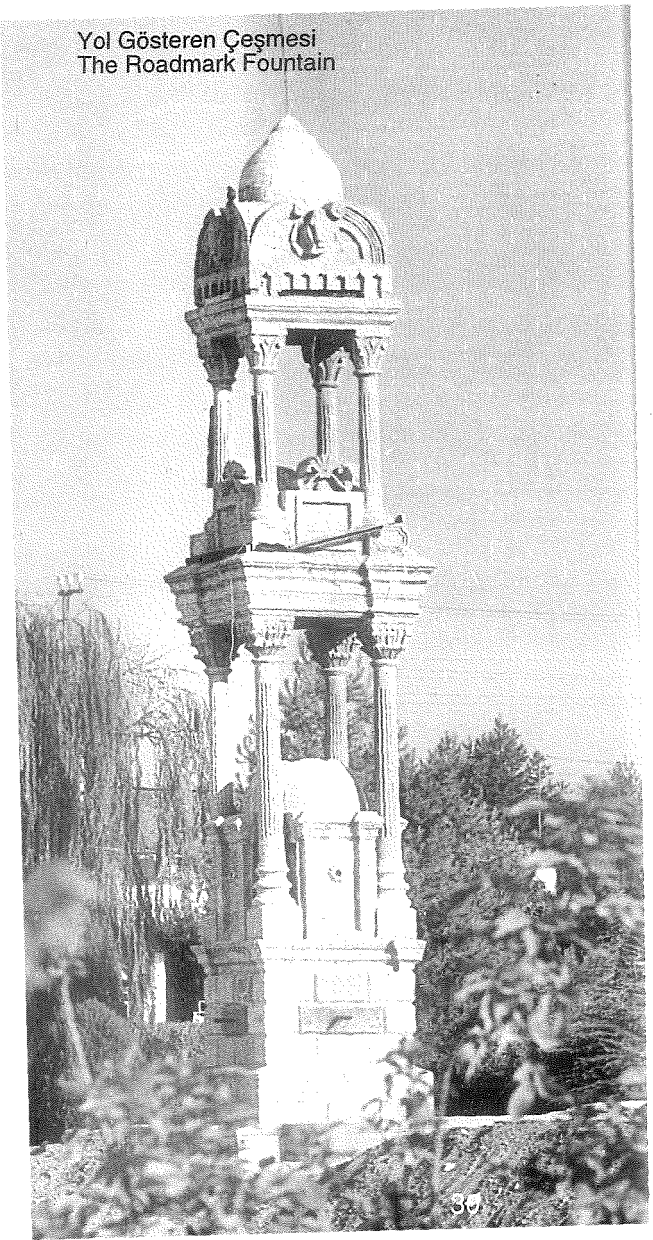

YOL GÖSTEREI ÇEŞMESİ

Urfa Şehir M kezinin kuzeyin Gaziantep, Diyar kır, Mardin yolu k şağındaki park iç sindedir. I. Dür savaşında Çanak le'de savaşan Ur askerlerin hatıras 1917 yılında yaptı mıştır.

THE ROADMAR FOUNTAIN (YOL GÖSTEREI ÇEŞMESİ)

This fountain north of the city Urfa in a park at junction of the hi way to Gaziant Diyarbakır and M din. It was built 1917 in memory the men of Urfa w fought at Gallip (WW1).

KARAKOYUN SU KEMERİ

Millet Köprüsü ile Samsat Köprüsü arasındadır. Bizans imparatoru Jünstinyen tarafından 525 senesinde yaptırıldığı tahmin edilmektedir.

THE KARAKOYUN AQUEDUCT

This aqueduct lies between the Millet and Samsat Bridges. It was probably built at the behest of the Byzantine emperor Justinian in the year A. D. 525.

MÜZE:

Arkeolojik ve etnoğrafik eserlerin teşhir edildiği Urfa Müzesi Şehitlik semtindedir.

Müzenin giriş katındaki ilk salonda Asur, Babil ve Hitit çağlarına ait taş eserler sergilenmektedir.

Müzenin üst katında yer alan etnoğrafik eserler seksiyonunda; yöreye ait giysiler, gümüş ve bronz takılar, el sanatlarından örnekler, Urfa evlerinden getirilmiş süslemeli ahşap kapı ve pencere kanatları, hat eserleri, el yazması Kur-an'ı Kerim'ler ve cam eşyalar sergilenmektedir.

THE URFA MUSEUM

This museum is in the Şehitlik district of town. On its ground floor at the entrance are displayed stone artifacts from the ages of Assyria, Babylon and the Hittites

The upper floor is devoted to the ethnography of the region. Here there are costumes, silver and bronze jewelery, handicrafts, ornate doors and window shutters from Urfa homes, works of calligraphy, handwritten copies of the Koran and glass ware.

Urfa Müzesi - Urfa Museum

EL SANATLARI:

Keçecilik, Bakırcılık, Kürkçülük, Yemenicilik, Kuyumculuk, Saraçlık, Şanlıurfa'da tarihi geçmişi bulunan ve bugün de devam etmekte olan el sanatlarıdır.

HANDCRAFT

From Şanlıurfa's beginning until today it has been famous for felt work, copper work, fur, head scarves, jewellery and leather goods.

ALIŞVERİŞ YERLERİ:

Gümrük Hanı yakınındaki tarihi Bedestende mahalli giysi, yaşmak, ehram ve ipek örtüler, Sipahi Pazarında halı, kilim, kürk ve heybe, Keçeci Pazarında Keçe, Hüseyniye çarşılarında bakır işleri, Pamukçu Pazarında ve Yıldız Meydanı civarındaki kuyumcularda altın ve gümüş takılar satın alınabilir.

SHOPPING

In the Bedesten (Covered Bazaar) near the Customs Inn local dress, veils, full coverings for the women, and silk scarves are found. In the Sipahi Bazaar carpets, kilims, fur and saddle bags are found. In Keçeci Bazaar felt is found. In Hüseyniye Bazaar copper is found. In Both the Pamukçu Bazaar and the shops near the Yıldız Square one can buy gold and silver jewellery.

Sipahi Pazarı-Sipahi Bazaar

Bedesten - Covered Bazaar

Mahalli El Sanatları ve Giysiler - Handricraft and local Costumes for women ▽

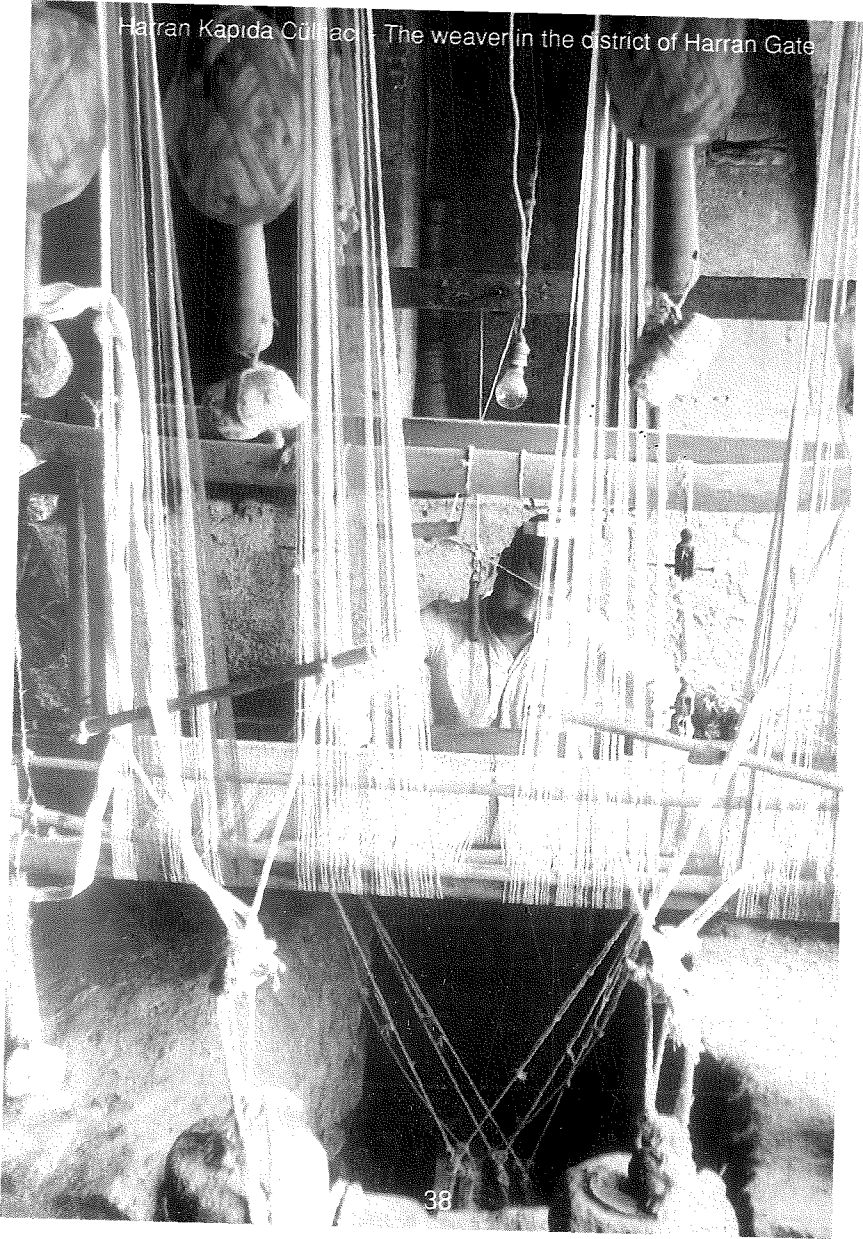

Harran Kapıda Cüllaci - The weaver in the district of Harran Gate

Keçe-Felt

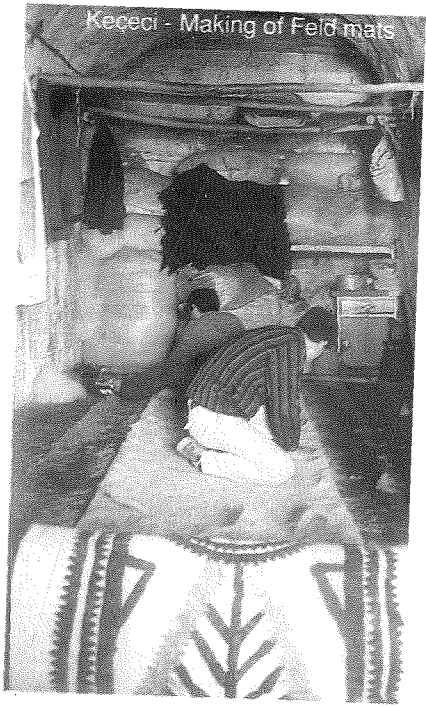

Keçeci - Making of Feld mats

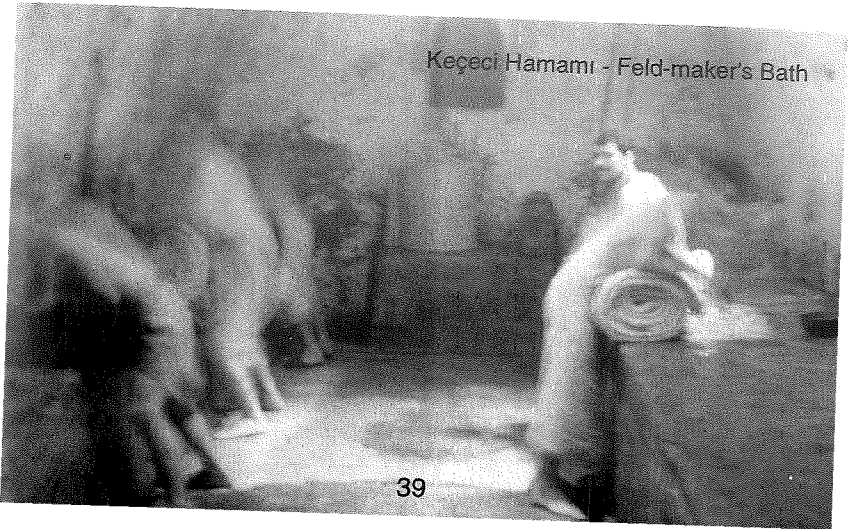

Keçeci Hamamı - Feld-maker's Bath

Sipahi Pazarında Kilim tamircisi - The Kilim repairman of Sipahi Bazaar

Neccar - Carpenter

Hüseyniye Çarşısı - Hüseyniye Bazaar.

Taş Oymacısı - Stone Carver

HARRAN :

Akçakale İlçesi istikametinde, Şanlıurfa'ya 44 km. mesafededir. M.Ö. II. bine ait yazılı vesikalarda adına rastlanılan Harran, tarihte önemli bir kültür merkezi olması ve yetiştirdiği filozoflarıyla tanınır. Doktor ve matematikçilerden Sabit bin Kurra, Astronomi bilgini Battani, Atomun mucidi Cabir İbn-i Hayyan ve din bilgini İbn-i Teymiyye Harran Üniversitesinin yetiştirdiği alimlerdir.

Konik Kubbeli tipik evleri, Anadolunun en eski en büyük ve en zengin taş süslemeli özelliğine sahip Emevi devrinden kalma Ulu Camisi, ilk islam üniversitesinin kalıntıları ile diğer mimari kalıntılar, İçkalesi ve surları, Şeyh Yahya Hayati Harrani Hazretlerinin türbesi kentin ziyaret edilmeye değer yerleridir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı adına, Dr. Nurettin Yardımcı başkanlığındaki bir heyetle 1983 yılında başlatılan Arkeolojik kazı ve restorasyon çalışmaları Harran'ın tarihini daha açık bir şekilde aydınlığa kavuşturacaktır.

Harran'a 20 km. mesafedeki Han-el Ba'rür Kervansarayı, 30 km. mesafedeki Şuayb Şehri kalıntıları Şanlıurfa'nın görülmeye değer ören yerleridir.

HARRAN

In the direction of Akçakale 44 km. from Şanlıurfa lies Harran. Documents dating from the 2nd millenium BC mention this city. It was known as an important culture center and place of philosophers. Such Islamic scientists as the doctor and mathematician Sabit bin Kurra, the astronomer Battani, the discoverer of the atom Cabir Ibn-i Hayyan and the religious person Ibn-ı Teymiyye were all educated at the Harran University.

Places Of Interest Are;

Typical conical shaped house.

The Ulu Cami, the oldest and Largest mosque built in the Emevi period.

The remains of the first Islamic university.

The inner castle and the walls.

The mausoleum of Şeyh Yahya Hayati Harrani.

Archeological digs and restoration work in Harran began in 1983, under the direction of Dr. Nurettin Yardımcı ih the name of the Ministry of Culture and Tourism, will bring the history of Harran into a clearer light.

Other ruins of interest in the Şanlıurfa area are the Han-el Ba'rür Caravanserai 20 km from Harran; the ruins of the city of Şuayb; and the remains of the city of Soğmatar.

Harran Ören yerinin genel görünümü - A general view from the ruins of Harran

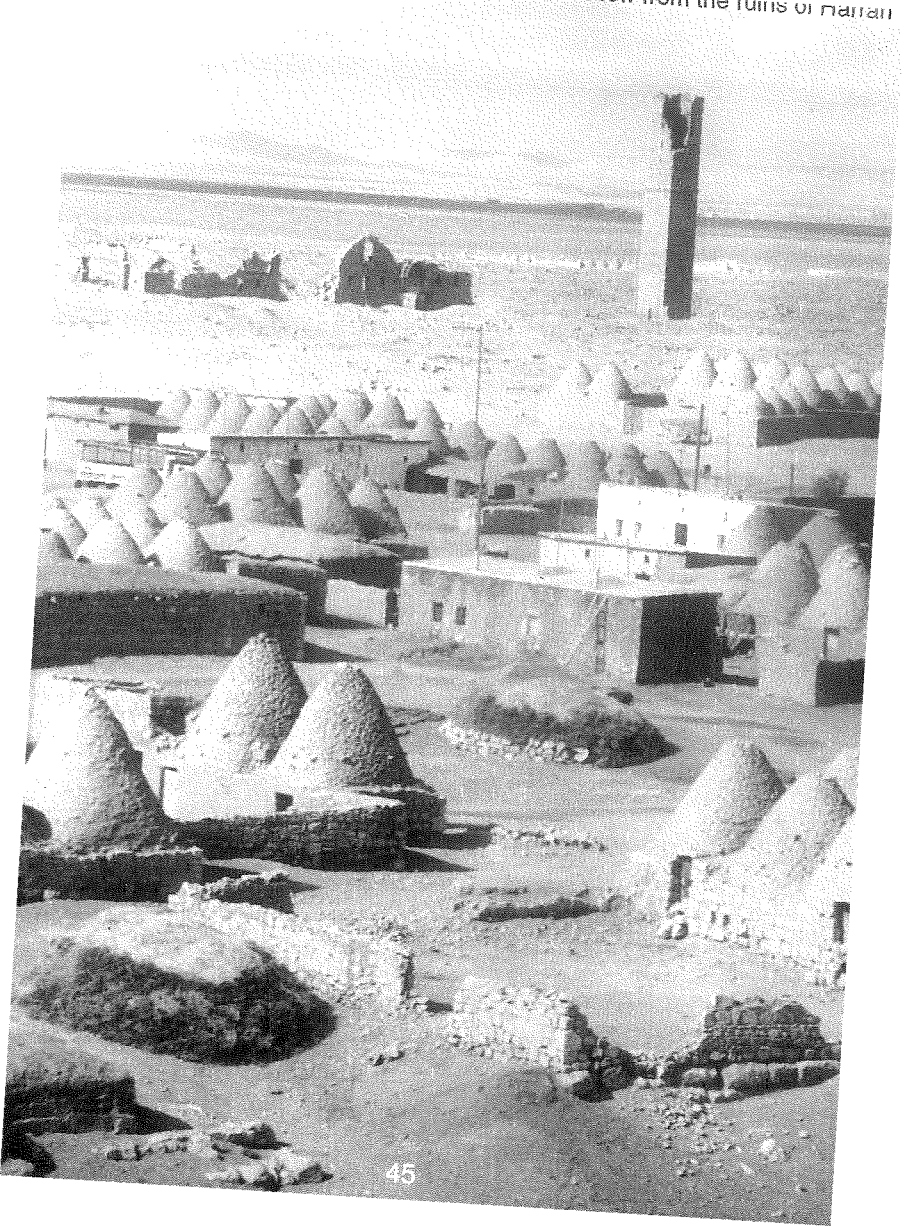

Konuk kubbeli Harran Evleri - Coniform domes of Harran's devellings

Harran Ulu Camii Kalıntıları - The remains of Harran's Grand Mosque

arran Ulu Camii Doğu Duvarı - The east wall of Harran's Grand Mosque

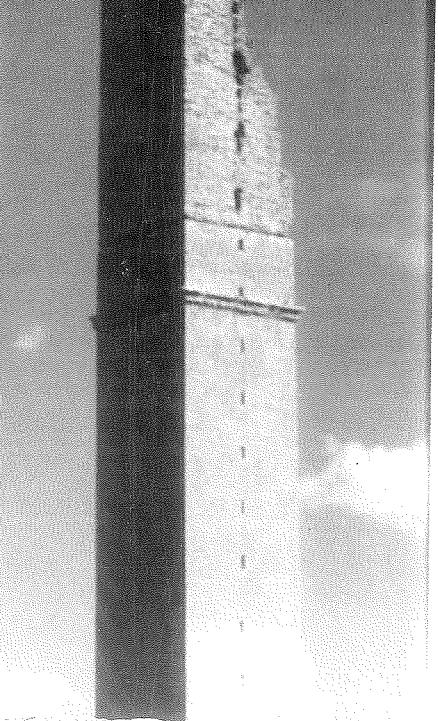

Harran Ulu Camiinden sütün
(Urfa Müzesi)
A column from the Harran's
Great Mosque (In Urfa Museum)

Hayat el-Harrani Türbesi - Hayat el-Harrani Mausoleum

rran Kalesi
rran Castle

BAZDA MAĞARALARI :

Harran'ın 18 km. kuzeydoğusundadır. Harran ve Şuayb şehirlerinde inşa edilen yapılar için yüzlerce sene taş alınmasıyla oluşan büyük mağaralardır. Bu mağaralardan büyük olanı yer yer iki katlı olup uzun galeriler ve tünellerden meydana gelmiştir.

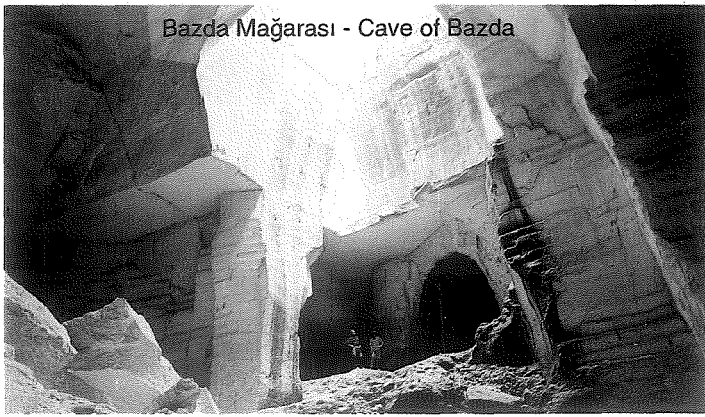
Bazda Mağarası - Cave of Bazda

HAN-EL BA'RÜR KERVANSARAYI

Selçuklu dönemine ait olan bu kervansaray Harran ören yerinin 20 km doğusundaki Göktaş köyünde bulunmaktadır. Yolu şose olup otomobil ve otobüsle gidilebilir. Tamamı 65x66 m.'lik bir alan üzerine inşa edilmiştir. Kervansaray'ın kuzey cephesindeki portal kitabesinde 1128-1129 tarihinde El Hac Hüsameddin Ali Bey İmad Bin İsa tarafından yaptırıldığı yazılıdır.

Han el-Ba'rür Kervansarayı - Han el-Ba'rür Caravanserai

CAVES OF BAZDA : These caves are 18 km. North-East of historical town of Harran stones reguired for the construction of the towns of Harran and Şuayb were taken from these areas for hundred of years thus forming these huge man-made caves. The largest of these caves lies at two levels from place to place writh long tunnels and galleries.

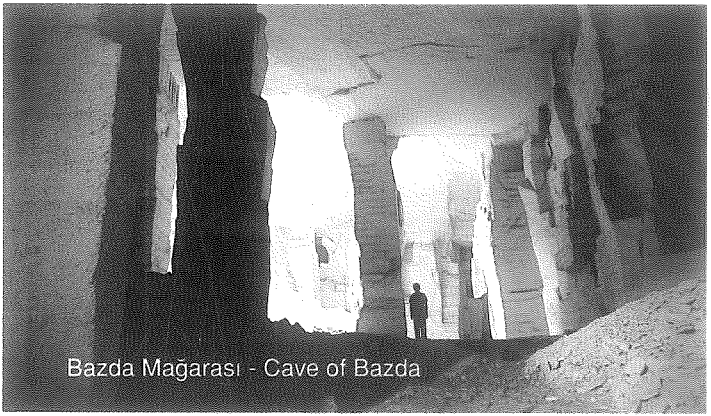
Bazda Mağarası - Cave of Bazda

THE HAN-EL BA'RÜR CARAVANSERAI

This seljuk caravanserai İs 20 kilometers east of Harran in the village of Göktaş. The road is well-paved and one may go by car or by bus. The caravanserai covers an are of 65x66 meters. The portal inscription on the north side states that it was built in 1128-1129 by El Hadj Hüsameddin Ali Bey Imad Bin İsa.

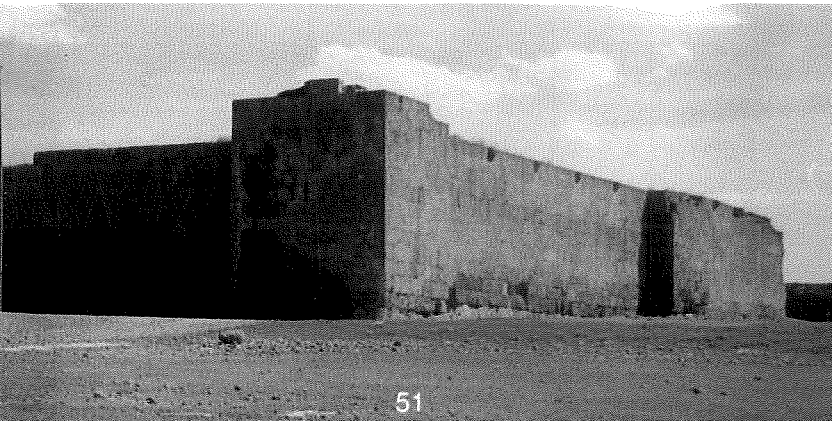

ŞUAYB ŞEHRİ

Harran'a 45 km., Han-el Ba'rür Kervansarayına 25 km. mesafede tarihi bir kent kalıntısıdır. Yolu şoşedir. Otomobil ve otobüsle gidilebilir. Buradaki yüzlerce kaya mezarı üzerine kesme taşlardan yapılar inşa edilmiştir. Bu yapıların bazı duvar ve temel kalıntıları günümüze kadar gelebilimiştir. Oldukça geniş bir alana yayılan bu tarihi kentin etrafı yer yer izleri görülebilen surlarla çevrilidir.

Şuayb Şehri harabeleri arasındaki bir mağara ev, Şuayb Peygamberin makamı olarak çok sayıda ziyaretçi çekmektedir.

THE CİTY OF ŞUAYB (THE CITY OF JETHRO)

Şuayb is an ancient city 45 kilometers from Harran and 25 kilometers from the Han-el Ba'rür Caravanserai. The road is well-paved, suitable for travel by car or bus. The buildings in Şuayb were built over rock tombs out of rectangular stone blocks. Some walls and foundations have survived to our day. The city is quite expansive, and was surrounded by walls the traces of which can still be seen in places.

A cave home among the ruins receives many visitors as the dwelling place of the prophet Şuayb (Jethro)

Şuayb Şehri Harabeleri - The ruins of the jethro city where prophet Jethro lived

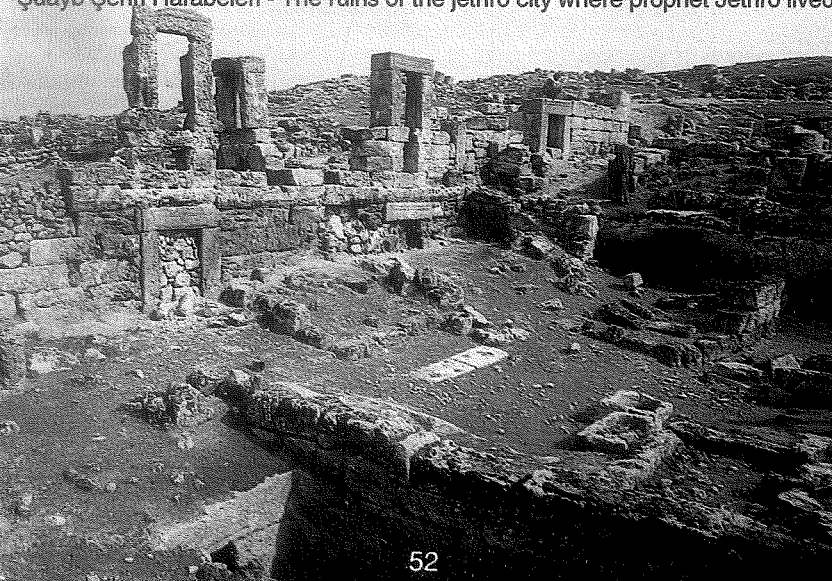

Şuayb Peygamber Makamı
The sanctuary of prophet Jethro

Şuayb Şehri Harabeleri - The ruins of Jethro City

SOĞMATAR

Harran'a 60 km, Şuayb Şehri'ne 15 km mesafededir. Yolu şosedir.Otomomobil veya otobüsle gidilebilir. MS I. ve II. yüzyılda iskan edilmiştir. Soğmatar'da bir höyük ve bunun üzerinde MS II. yüzyıla ait kalenin duvar ve burç kalıntıları ile köy içerisinde tapınak kalıntıları bulunmaktadır.

Kökü harran Sin kültüne dayanan Sabiizm'in ve baştanrı Marilaha'nın kült merkezi olduğu bilinen Soğmatar ören yerinin en önemli kalıntısı baştanrı ve mukaddes gezegenlere ibadet edilerek kurban kesilen açık hava mabedidir. Ayrıca kalenin batısında bulunan tepe üzerindeki kayalara tanrıları tasvir eden insan rölyefleri ve yazılar işlenmiştir.

Soğmatar'da Roma devrine ait çok sayıda kaya mezarı bulunmaktadır.Ayrıca köyün kuzeybatı kesimindeki tepeler üzerinde üç anıtsal mezar (tapınak) bulunmaktadır.

SOĞMATAR

Soğmatar is 60 kilometers from Harran and 15 kilometers from Şuayb City along a well-paved road suitable for travel by automobile or bus. It was occupied during the 1st and 2nd centuries A.D. There is a tumulus (burial mound) sur mounted by remains of the walls and watchtowers of a 2nd century castle. With in the village there are all the remains of a temple.

Soğmatar was the center of Septemism, wich at heart involved the worship of the Harran Moon God Sin, and also of Marilaha. Thus the most important remain is of an open-air temple where this God and the sacred planets were whorshipped and sacrifices made.

Soğmatar "Pagnon Mağarası" - "Pagnon cave" in Soğmatar ruins

Soğmatar Kaya Kabartmaları - The rock reliefs in Soğmatar ruins

Soğmatar Venüs tapınağı - The Venüs Temple in Soğmatar ruins

HZ. EYYUB TÜRBESİ

Hz. Eyyub'un hastalık çektiği mağara ve kutsal suyu ile yıkanarak şifa bulduğu kuyu bugün Urfa'nın Eyyüb Peygamber semtinde ziyaret edilmektedir.

Hz. Eyyub'un mezarı, Urfa'nın Viranşehir ilçesine 20 km uzaklıktaki Eyyüb Nebi köyündedir. Bu köy bir "Peygamberler Köyü" gibidir. Eyyub Peygamber'in türbesi, hanımı Hz. Rahime'nin türbesi ve Elyasa' Peygamber'in türbesi buradadır.

THE MAUSOLEUM OF HIOB

The cave where Hiob lay ill and the well containing the water that he washed in to find a cure are in Urfa's district of Eyyüp Peygamber(The prophet Hiob)

The tomb of Hiob is in the Willage of Eyyub Nebi 20 kilometers from the county seat (ilçe) of Viranşehir not far from Urfa. This single village has the tombs of three prophets: That of Hiob, that of his wife Rahime, and that of Elija.

Eyyub Peygamber Türbesi - Mausoleum of Hiob

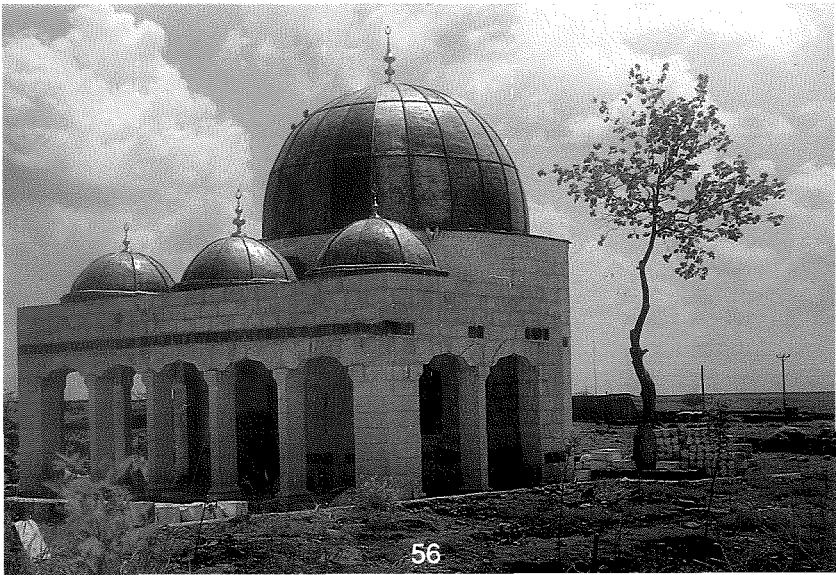

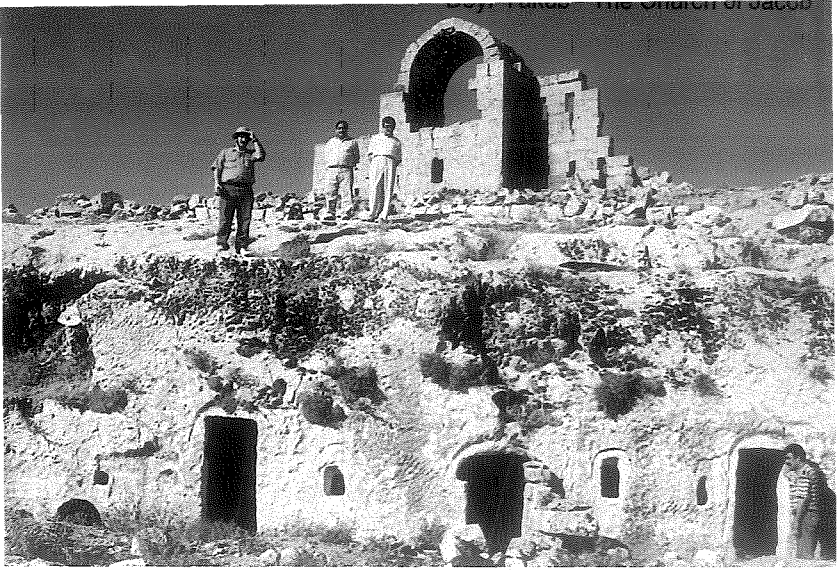

DEYR YAKUB (YAKUP KİLİSESİ)

Halk arasında "Nemrut Tahtı" olarak bilinir. Eyyub Peygamber Makamı'nın güneybatısındaki dağlık bölgededir. Araç yolu yoktur. Eyyub Peygamber Makamı'ndan yürüyerek 45 dakikada gidilebilir.

Burada eski bir putperest tapınağı, kaya mezarları, sarnıçlar ve bir anıt mezar vardır. MÖ I. yüzyıla ait bu anıt mezarın üzerindeki kitabede Abgar Manu oğlu Aryo'nun karısı Ameşşemes adına yaptırıldığı yazılıdır.

DEYR YAKUP (THE CHURCH OF JACOB)

This church in the mountains southwest of Job's dwelling place, is populary known as the "Throne of Nimrod". There is no road, but a 45 minute walk via path from Hiob's dwelling place leads to the site.

One finds an ancients Pagan temple,rock tombs, cisterns and a monumental tomb dating from the 1st century B.C. bearing an inscription which states that the tomb was built in the name of Ameshshemesh, wife of Aryo the son of Abgar Manu.

ÇARMELİK KERVANSARAYI

Suruç ilçesine bağlı Aligör (Onbirnisan) köyünün kuzeyinden Bozova'ya giden yolun 10. kilometresinden batıya sapılır, 4 kilometre sonra Çarmelik Kervansarayı'nın bulunduğu Çarmelik (Büyükhan) köyüne ulaşılır. Yolun 14 kilometresinin tamamı stablize yol olup otomobille gidilebilir.

Bu anıtsal eser ticaret kervanlarının konaklamaları için Osmanlı döneminde yapılmıştır. Ancak kitabesi bulunmadığından kesin inşa tarihi bilinmemektedir.

43.80 X 36.30 m ölçüsünde bir avlunun etrafını çevreleyen ahırlar ile kışlık ve yazlık odalardan meydana gelmiştir. Kervansaraya giriş kuzey cephesinin ortasındaki eyvandandır. Bu giriş eyvanı ve avlunun etrafını çevreleyen mekanların büyük bir kısmı bugün yıkılmış bulunmaktadır.

THE ÇARMELİK CARAVANSERAI

Taking the road that leads from north of Aligör (Onbirnisan) in the district of Suruç to Bozova, turn west after 10 kilometers. 4 kilometers of driving will then take you to the village of Çarmelik (Büyükhan) with its Çarmelik Caravanserai.All of this driving is on the gravel road easily negotiated by car.

This monumental caravanserai was built by the Otomans to lodge the trade caravans.There is no inscription,so that tha precise date of construction is not known. A courtyard of 43.8 X 36.3 meters is surrounded by stables and rooms for summer and winter lodging.The entrance is via an exedra in the middle of the enorth side,but it is largely.

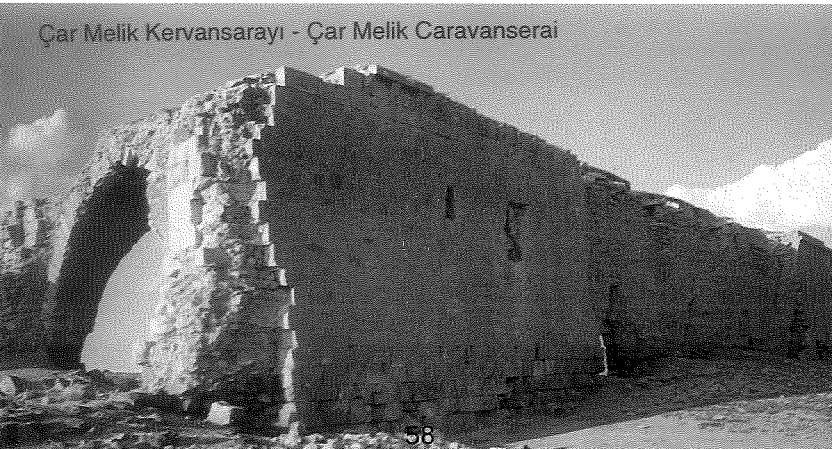

Çar Melik Kervansarayı - Çar Melik Caravanserai

Birecik ilçesi (Urfa Kapısı - Urfa Gate in Birecik town

Birecik Kelaynak kuşları - Kelaynak birds in Birecik

Birecik Mahmut Paşa sokağı

-

Mahmut Paşa Street in Birecik

Halfeti Norhut Köyü Bazilikası - The Basilica in Norhut Village near Halfeti

Siverek İlçesinde
Gümrük Hanı

-

Customs Inn in
Siverek town

Siverek'te Eski
bir Ev

-

The old house in
Siverek

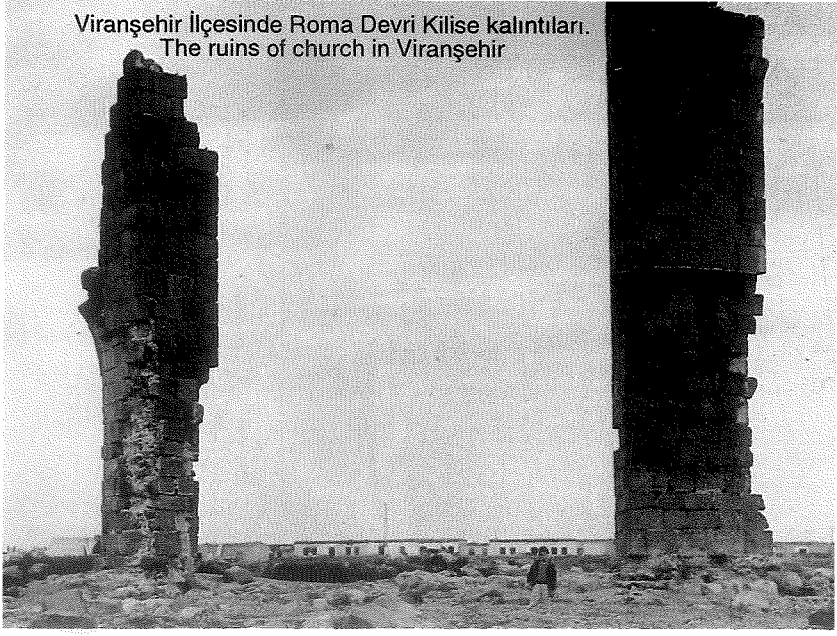

Viranşehir İlçesinde Roma Devri Kilise kalıntıları.
The ruins of church in Viranşehir

ATATÜRK BARAJI

Güneydoğu Anadolu Projesinin (GAP) kaya dolgu barajlarından olan Atatürk Barajı Şanlıurfa'nın Bozova ilçesi yakınlarında, Fırat Nehri üzerindedir.

Yılda 8.9 milyar Kw. saat elektrik enerjisi ile Türkiye elektrik enerjisinin yaklaşık 1/3'ünü karşılamaktadır.

Atatürk Barajı yükseklik bakımından dünyada sekizinci, göl hacmi bakımından onsekizinci, elektirk üretimi bakımından onyedinci, gövde dolgusu bakımından üçüncü sıradadır. Baraj gölünde biriken suyun hacmi 48.5 milyar m^3tür.

Yarı çapları 7.62 m. uzunlukları 26.4 km. olan iki tünel vasıtasıyla baraj gölünün suları Şanlıurfa, Harran, Mardin, Ceylanpınar, Siverek, Hilvan e Bozova ovaları olmak üzere toplam 730.000 hektar olanı sulayacaktır. Halen tünellerden biri faaliyette geçmiş olup Harran ovası sulanmaktadır.

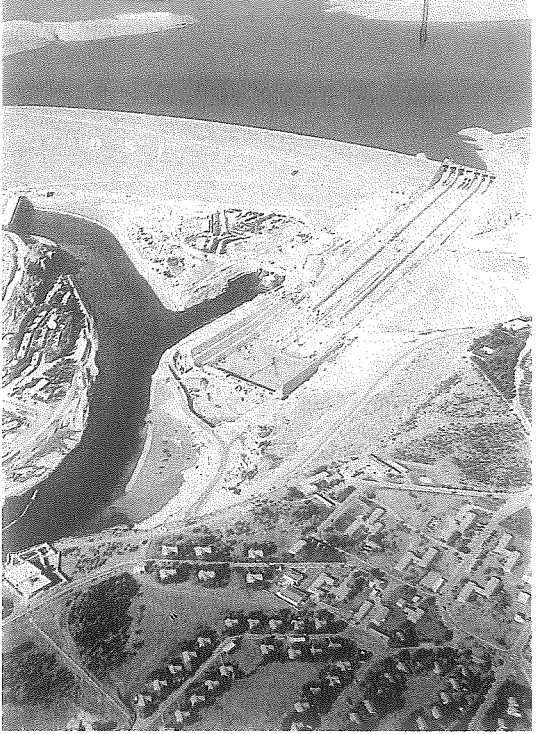

Atatürk Barajı

The Atatürk Dam

THE ATATÜRK DAM

The keystone of the Southeast Anatolian Project (GAP) is the Atatürk Dam which can produce 8.9 billion kilowatts of electric energy annually. The power plant with its eight units, will generate nearly one third of the total energy produced by our country at present. The Atatürk Dam will take 8th place in height, 15 th place in lake volume, 17 th place in hydroelectric production ad 3rd place in body volume to similar dams in the world. The dam lake has a capacity to hold 48.5 billion cubic meters of water. The water of Atatürk Dam is transported by the Şanlıurfa Tunnels which are being constructed by domestic companies with the latest technology. These two tunnels, each having a diameter of 7.62 meters and lenght of 26.4 km. are the longest tunnels in the world. The water carried by these tunnels will irrigate an area of 730.000 hectares of land including Şanlıurfa-Harran, Mardin-Ceylanpınar, Siverek-Hilvan and Bozova.

Recently, one of the tunnel is started to irrigate an area of Harran.

MAHALLİ YEMEKLER VE TATLILAR:

Hz. ibrahim (A.S.)'dan gelen bir gelenekle her Şanlıurfalı'nın sofrası çeşitli yemeklerle misafirlere açıktır. Misafirsiz yemeğe oturmayan Şanlıurfalı'nın sofrasında İbrahim Halilullah bereketi olduğuna inanılır.

Bulgurla yapılan çok sayıdaki yemeklerin başında çiğköfte, dolmalı köfte, içliköfte, tiritliköfte ve boranı gelir.

Patlıcanlı kebap, domatesli kebap, tike (Kuşbaşı) kebap, soğanlı kebap, tepsi kebabı ve lahmacun kuru yemek çeşitlerinin başlıcalarındadır.

Peynirli kadayıf, katmer, şillık ve peynirli helva tatlılar arasında sayılabilir.

LOCAL FOOD AND SWEETS

Every table in Şanlıurfa is made up of various kinds of food open to guests which is a custon from the time of Abraham. The Blessing of Abraham is for those who sit down with guests at mealtime.

Many kinds of food are made from cracked wheat such as çiğköfte (raw meatballs), dolmalı köfte (stuffed meatballs), içliköfte, tiritli köfte and borani (stew).

Various kebab specialities are eggplant, tomato, tike (little pieces of meat) onion and tepsi. Lahmacun is famous here.

Cheese kadayıf, katmer, şıllık, and chesse helva are some of the sweets that are worthy of note.

LÜZUMLU TELEFONLAR

Vilayet	: 313 19 68 313 15 25
Belediye Başkanlığı	: 313 16 34
Belediye Zabıta Müdürlüğü	: 313 28 92
Emniyet Müdürlüğü	: 313 00 00
Devlet Hastanesi	: 313 12 20
Müftülük	: 313 13 71
Türizm Şube Müdürlüğü	: 215 24 67
Turban Oteli	: 313 35 20
Otel Harran	: 313 47 43
Valilik Konukevi	: 215 93 77
ŞURKAV Kültür Merkezi	: 215 65 27

USEFUL TELEPHONE NUMBERS

City Hall	: 313 19 68 313 15 25
Mayor's Office	: 313 16 34
Municipal Inspectors	: 313 28 92
Security Police	: 313 00 00
State Hospital	: 313 12 20
Office of Religious Affairs	: 313 13 71
Tourism Office	: 215 24 67
Turban Hotel	: 313 35 20
Otel Harran	: 313 47 43
The Governorship of Guest House	: 215 93 77
ŞURKAV Culture Center	: 215 65 27

TÜRKİYE
Şanlıurfa

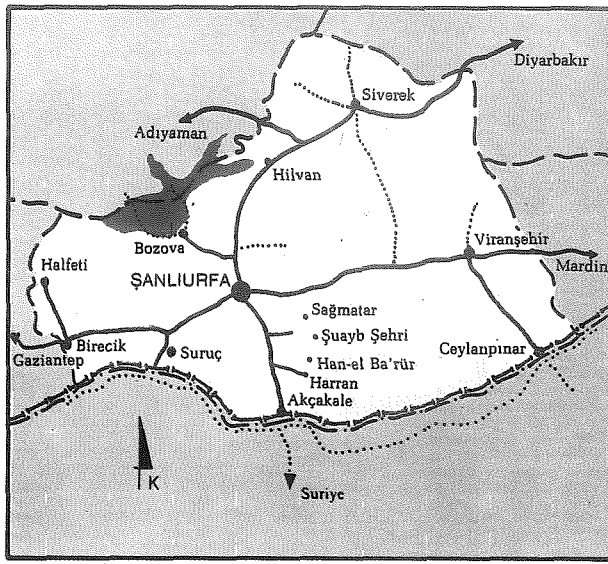
Diyarbakır
Siverek
Adıyaman
Hilvan
Bozova
Viranşehir
Mardin
Halfeti
ŞANLIURFA
Sağmatar
Birecik
Şuayb Şehri
Suruç
Ceylanpınar
Gaziantep
Han-el Ba'rür
Harran
Akçakale
K
Suriye

PRACTICAL ADVICE

• Saturday ad sunday are holidays

• Offices are open from 7:30 a.m. to 12 noon and from 1:00 to 4:30 p.m. during the months from May 15 to September 15. The rest of the year they are open from 7:30 a.m. to 12 moon ad from 1:30 to 5:00 p.m.

• Banks are open from 8:30 a.m. to 12 noon and from 1:30 to 6:00 p.m.

• The Museum of Archaeology is open every day except Monday.

• Electric power runs at 220 wolts.

• The weather in anlıurfa is warm in winter and extremely hot in summer. Only rarely do temperatures fall to freezing in the winter. It never snows. In summer the temperature will generally reach 40C∞(140 F∞).

• The Hotel Turban, Hotel Kőran and Hotel Harran have a certificate of tourism. Should you have any complaints about these hotels, you may address them to the Directorate of Tourism Tel: 215 24 67

• Other hotels are in the Jurisdiction of the municipality. Complaints may be addressed to the municipality inspectors: Tel: 313 28 92

• Dolmushes (sharet minibus taxis) for the ancient city of Harran leave the Urfa timat Travel Bureau across from the Office of Tourism.

• There are plane flights from Urfa to Ankara and stanbul Mondays, Wednesdays Firidays and Sundays.

Vilayet
Beled
Beled
Emniy
Devle
Müftü
Türizm
Turba
Otel H
Valiliğ
ŞURK

Demirbaş No.
1693

ŞANLIURFA VALİLİGİ

KONUK EVİ

The Governorship of Şanlıurfa Guest House

Konuk Evimiz üst katta 6 oda ve 8 yataktan oluşan otel bölümü, alt katta 60 kişilik toplantı (konferans) salonu, 6 adet Şark Odası, lokanta, avluda yazlık kafeterya ve dışarıda çay bahçesi ile hizmetinizdedir.

Our guest house will be service you with 6 rooms, with 8 beds upstairs, and a lecture hall accommodating up to 60 persons and 6 oriental rooms downstairs, and a summer cafeteria in the yard and tea garden outside.

Vali Fuat Bey Caddesi Selahaddin Eyyubi Camii Karşısı
(Balıklıgöl Civarı) ŞANLIURFA
TLF : (414) 215 93 77 - 215 46 78 FAX : 312 33 68